

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LA JOB

THỜI ĐAM

LUẬN ĐÀN

Một đũa dự đoán
đáng chú ý

Tình cảnh các thầy
giáo ở thôn quê

Nóicước biến hóa ở Viễn đông thì hiện nay đã biến hóa, khác hẳn thế ngày trước, cần gì nói ba năm sau. Song cái đầu đề trên đây là của một nhà ngoại giao Tàu dự đoán.

Lời lẽ cũng có cái gì, không phải để trác suông, cốt là khuyên bảo người Tàu lo cách dự bị để làm tươi đẹp phố phường cuộc biến hóa ấy. Đại lược nhà lý nói:

« Từ cuộc biến hóa 9 năm kia phát ra ở Mãn-châu, người Nhật dám công nhận hoàn thành không tưởng gì, toàn làm cho thiết hiện cái mà mong muốn ở Á-đông: một cách tiến cực như thế, là con mắt người Nhật nhận có hai nước cũ-dịch: mặt biển là Mỹ, mặt lục là Nga, mà hai nước kia hiện còn đứng trong cái thời kỳ chưa đủ thực lực cam thiệp. Mà Mỹ với Nga còn chia tâm yếu trong phạm vi ý kiến của người Nhật vẫn có thực chứng:

« Theo điều ước hải quân ở Luân-đôn mà so sánh, lượng bảo lưu hải quân Mỹ 5, Anh 3, mà Nhật 3; vậy mà hiện nay Mỹ chưa đầy 1/3 của Nhật mà Nhật đã vượt quá 3/4 rồi. Trước kia Mỹ tự nghĩ rằng mình không tranh cạnh với Nhật không chừng. Đến cuộc biến Mãn-châu đang đứng xảy ra một cách thình lình, khi đó Mỹ mới cảm giác tự biết lực lượng hải quân mình còn kém sút. Gia dĩ d-đầu nước Liên-đồng đến năm 1936 là mức độ, nên từ đó đến nay Mỹ quyết định xuất 3 vạn vạn quân Mỹ, tạo thêm 22 chiến hạm, định kỳ trong 3 năm hoàn thành. Thế là trước kỳ 3 năm chưa hoàn thành, người Mỹ không cam thiệp vào cuộc Viễn-đông, vì biết rằng cam thiệp cũng vô hiệu.

« Đồng thời quốc gia Anh, Nhật, nhân yếu đã bắt đầu gây mối bất bình, Anh đã bắt đầu với Nhật, tất nhiên hợp sức với Mỹ xem thế, như Viễn-đông một mai hòa sự thì lấy sức một mình Nhật mà chống với Anh, Mỹ, ngoài là 3 đối với 10, Nhật có khối nguy không?

« Còn phần Nga, từ năm 1917 đến 1927, vì chính sách không đồng với các nước, nên nhiều nước nghi kỵ. Song từ năm 1928 trở đi, để đối phương chằm, kế hoạch 5 năm bắt đầu tiến triển. Đến cuộc Mãn-châu khởi ra chính gặp khoảng kế hoạch 5 năm lần thứ nhất đã hoàn thành, bắt đầu khởi sự kế hoạch 5 năm lần thứ hai, nên không có sự mà cam thiệp vào cuộc Mãn-châu kia. Nay thì các nước đối với Tô-Nga, trên trường bang giao đã dần dần khôi phục. Kế hoạch 5 năm lần thứ 2 này đến năm 1937 sẽ hoàn thành. Vậy đến lúc bấy giờ, Tô-Nga hẳn Mỹ mà cùng chống với Nhật, cũng là việc có thể xảy ra hiện.

« Nhưng phải biết Mỹ Nga chẳng phải thương yêu gì Trung-hoa mà cam thiệp vào cuộc Viễn-đông này đâu, chẳng qua vì quyền lợi họ ở Trung-hoa cần phải bảo vệ mà muốn giữ quyền lợi ấy thì phải duy trì cuộc Bắc-Mãn.

« Thế là trong khoảng 3 năm kỳ chính là vấn đề chủ sống của người Trung-hoa. Nếu Trung-hoa mà cấp để dự phòng cho sự tự vệ thì tiền đề mới có hy vọng. Trái lại, không đủ sức tự vệ thì đến hậu quả của cuộc biến hóa không khác cuộc « Hết cường công quân » sau này. Mà vậy nhứt, người Nhật hơn thì còn nói gì nữa, nhất là Trung-quốc, nghiêm nhiệm làm ông cháu vô thương ở Viễn-đông này, thì họ cho là có một trời kia rụng phật.

Lời dự đoán trên, nhường cho độc giả suy nghĩ. K. Q.

HOTEL D'ANNAM (Quinhon)
Phòng nghỉ cách phố, ăn uống thanh khiết và rẻ, có garage để xe.
PHAN THANH KHUYNH
Quảng-ly

Từ nhà nước giao cho các làng tự thu tiền học phí, đặt người thủ quỹ để cử thành phát lương cho các thầy giáo ở làng mình, thực dĩ sinh ra làm đều bất tiện.

Thầy giáo tuy là nhà nước bỏ ra dạy mực dầu, nhưng nay ăn lương của làng thì cái quyền xem xét, hạch lạc các thầy, đều ở trong tay làng. Thầy giáo nào khéo nịnh nọt, thủ phụng mấy ông dân anh làng, thì mọi việc đều ỉn thối; bằng không biết thủ phụng là họ sinh ra thủ bản, ghen ghét.

Thì dụ: gặp kỳ hoặc bà con họ đi ngoài đường mà không kịp chào; mỗi tháng lương không kiếm gói chè lại; biên; đang giờ học, thấy họ đi qua mà không ngừng giảng bài lại để ra mời vào trường tiếp chuyện; ngày khai giảng và lễ tết niên không sắm rượu trầu lại chào họ, đều là bị họ ghét.

Mấy ông cầm cương trong làng mà đã thủ bản, có dễ chịu đâu. Các thầy giáo dù có chăm chỉ dạy đến đến đâu, họ cũng cho là lười biếng, trễ nải, vô hạnh kiểm, rồi kiếm cách làm cho các thầy phải cách, phải dời ngay, hoặc họ xui học trò đứng đi học hoặc họ kêu nại với quan trên xin bãi trường, vì lương thấp cao, quá, dân làng không đồng góp nổi.

Khốn nạn quá! Xuất thân ra làm ông thầy, ngày chỉ biết lo bồn phận mình, lo sao cho học trò mau tiến tới, chứ còn thì giờ dân mà nghĩ đến việc đi làm cái, thủ phụng khắp mọi nơi cho đẹp ý mọi người được!

Nói đến lương bổng lại càng tồi tệ. Tuy đã có giấy quan sắc các lý trưởng phải thu nộp tại thủ quỹ cho đủ số lương từng quí một để đến tháng có tiền phát cho các thầy giáo, nhưng họ chỉ thu dần từng tháng một; nếu thu được nhiều, họ cũng chỉ nộp cho thủ quỹ từng tháng, trễ đến tháng sau cũng chưa biết chừng. Lại còn mượn tiền riêng nữa.

Đầu tháng, các thầy giáo lại nhà thủ quỹ lĩnh tiền, thì người thủ quỹ nói chưa thu được. Thôi! lại đành phải quay về. Hôm sau đến thì người thủ quỹ lại đi vắng; chiều chục mãi mà vẫn không thấy bóng ở đâu. Cứ thế mãi đến ba bốn ngày, lương vẫn chưa lĩnh được! Làm thầy vì lòng mà phải năn nỉ nói với người thủ quỹ thì họ ra họ nhận được bảo rằng để họ về lấy giấy cho số lương trước, rồi khi nào thu được họ sẽ trả đi. Một chục học lấy trước chỉ được có 9 đồng, thế mà làm thầy cũng phải nhấm mất viết lại nhận và cảm ơn nữa!

Trường tình cảnh lý thầy nào nhà đã ăn tiền và được bỏ gần nhà thì cũng còn đỡ hơn; làm thầy ở xa phải trọ lại nhà người ta, hoặc đem vợ con theo tự nấu nướng lấy ăn, thì lại còn khổ hơn nữa: cuối tháng rồi, vợ con đã hết gạo ăn, nên lương chưa có thì gạo đâu mà nấu? Trong khi cấp bách, đã lại đến 30

phần cũng phải nhấm mất vay tiền!

Tình cảnh các thầy giáo ở thôn quê lúc này thực chín nhiều điều khổ cực, mà quan trên nào có xét thấu đến nỗi này lý cho đâu!

Ngọc-Sơn

L. T. S. — Bài trên này nói cái tình lý mấy bác làng đối với thầy giáo, không khác và rõ một tấm lòng cho công chúng công xem. Tuy vậy trong cũng có làng có người khác, theo lối nuôi thầy từ ngày xưa, song rất ít; và ngày xưa, một trò nhỏ học quanh năm, tốn một vài đồng bạc là nhiều, ngày nay thì tốn nhiều hơn, nên cũng khó giữ cái tình thần thiện trong thầy nhà.

KHO CHUYÊN...

Gần đây Chánh phủ Xô-viết (Nga) đã đưa các máy bay từ trước lần đầu lấy vàng bạc và của châu Âu. Báo má nào cũng lấy được nhiều đó, duy khi đào tới má của Alexandre thì thấy quan tài trống rỗng. Người ta nói rằng khi chôn, chôn này chỉ chôn giả mà thôi, còn di hài của vua ấy thì đem sang Tây bán lại.

Cái lý nghĩ biết rằng đời sau thì nào họ cũng đưa má mà lo xe như vậy chứ chẳng gì hết.

Vừa rồi có một người khách Quảng Đông tên là Lane Song Chông và người vợ Annam tên là Quàng-thị-Tiến, đều có chưa trong một đảng bí mật, qua Hải dương (Bắc kỳ) về việc tuyên truyền.

Nhà chuyên trách đã bắt được và đi cho giải về Hanoi.

Viện thư ký Sư đoàn Trương công Đồng, sau khi bóc tem gián thu chờ bằng tàu bay đã bị bắt, và từ ngày ấy đến nay vẫn bị giam tại nhà pha Hanoi. Sáng hôm 11/9 tên đã đem ra xử và tuyên án phạt:

5 năm không được làm việc nhà nước, 10 tháng tù và 100 quan tiền phạt.

Ngoài đình Mào, đã nhiều lần bị bắt Mào phải đưa ra xử trước phiên hội đồng tòa binh tại Hanoi kỳ năm kia, bị kết án khổ sai chung thân.

Thỉnh án rồi, Mào bị giam lại nhà Pha Hào là từ lâu, rồi giải lên Sơn la. Lẽ trên lý vì thủ tù không hợp. Mào thường đau ốm lắm, nên Mào đã chết ở trên Sơn la rồi.

Mào năm nay đã 30 tuổi. Thế là xong một đời người.

HOÀNG VIỆT HÌNH LUẬT
(Chức Pháp, nhà Việt và nhà Pháp)
Ban hành theo tờ Dụ ngày 3/Juliet 1933
NHÀ M. Đ. L. P. & H. K. U. T. S. A.
Gởi mandat và mua trước ngày 30 septembre 1933 thì được hưởng giá đặc biệt là 2\$00. Từ ngày 1er octobre trở đi thì định giá là 3\$00 (Theo mức giá hiện tại)

Employés & Ecclésiastiques
Pensionnat de Famille
18 Rue Doudard de Lagrée
Bản-ngự — HUẾ
Etudes surveillées tous les soirs par PROFESSEUR BACHELIEN

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Cuộc diễn thuyết

Trọng sự Tavernier nhận đi ra Bắc ghé lại Huế, lối thập ba 19/9/33 và rồi có diễn thuyết tại Quốc lộ giám, nói về vấn đề sử ký Việt-Nam, vấn đề mà ông đương lưu tâm khảo cứu để soạn ra một bộ sách hoàn toàn.

Buổi diễn thuyết này quan Khâm sứ chủ tọa có các quan tây nam và người trong thành phố đến dự rất đông.

P. V.

NGHỆ AN

Lý trưởng những nhiều Phan-Trũ, lý trưởng làng Hẹ-khe, tổng Hải-dộ, phủ Hưng-nguyên, mới làm ba bốn tháng mà đã nhiều việc hiệp dân:

1) Kỳ thu thuế năm nay, làng đã hội tập an bỏ tình dả phụ phí phân minh. Sau y mưu với mấy người kỳ cựu lập riêng một cái án bỏ thu ngoại, diễn mỗi mẫu 0\$04, đình mỗi người 0\$11, dân có kêu, qua phủ phải thầy nhĩ về xét, chỉ mười một nhà lúc phải về khỏi phải nộp tiền ấy, còn trước sau thì y cứ thu đủ số, hiện ông phó Diêm còn giữ giấy hồ lý.

2) Đồng dân hơn hai nghìn trích lục, phủ sức nhận cho hết, vì chưa có tiền, dân kêu tình, quan Tỉnh sức cho nhận dần tới tháng mười y lại tới xin phủ mang về, bắt dân nộp tiền, và bắt nộp mỗi cái là 0\$02 phí tồn. Lý trưởng mới làm mà điều dữ quá!

5 người dân và chức việc kỳ tên

Thú vật văn chết dịch

Lâu nay lại hạt Nghệ-lĩnh bị con ma dịch làm hại không bị bắt bao nhiêu thì rớt! Đội quân dịch ấy đi đến đâu thì thú vật, nhất là trâu bò, chết lả như rạ. Làng ít làng nhiều, tản khắp các nơi không (xem qua trang 3 cột 3)

Nhẹ hóa nặng

Những em trẻ mấy mặt bực bực, li cười li nói, bung to đít rơm, da thịt xanh xao, đôi mắt xanh hơi, ngồi đến ngồi đó là mặc phải Cam-tích.

Bệnh này sinh ra bởi vì y trẻ em còn đương yếu ớt mà ăn uống không có độ lượng, hoặc ăn phải vật sống si lâu tiêu, nên ngày dần tháng chầy mà thành bệnh. Nếu xem thường xem khinh, không sớm tìm thuốc PHU-NHƯ CAM-TÍCH, nên dần dần của bệnh LỢI - SANH - ĐƯỜNG mà nặng, thì sau chữa lâu lành mà đôi khi nguy đến tánh mệnh.

Giá mỗi gói 0\$10
Bản đường chế độ cao, Đưa, Hoàn, Tán rất tinh nghiệm.

Thuốc tiêu tán mỗi gói 0\$10
Tiền thuốc tán 0\$10
Dầu Lợi-Sanh-và-lớn 0\$20
Dầu Lợi-Sanh-và-nhỏ 0\$10

Thơ và mandat do M. TRẦN-ĐIỀU

Chỉ điểm Lợi-sanh-đường

Avenue du Musée TOURANE

Bản đường cần thêm nhiều Đại-ly.

CÓ-TÌNH-BỒ-THẬN

Phương thuốc bồi sức lực, bổ tinh thần kiên-tinh kiên-thận cho các bạn thanh niên, vì tư lý, vì tác dục, vì lao lực mà dểch ra ba chứng:

MỘNG TINH — Đêm ngủ mê man, tự nhiên không mộng mà tỉnh suốt.

DI TINH — Đêm ngủ mê man, tự nhiên không mộng mà tỉnh suốt.

HOẠT TINH — Tỉnh khi bất kiên, nên khi đi lại với đàn bà là bị xuất huyết.

Vô luận bệnh nào trong ba chứng này, dùng thuốc này là khỏi tùy theo nặng nhẹ. Mỗi gói 1\$ — Nếu là giá đặc biệt 1\$

NHÂN-TẠO-HUYẾT

Chuyến - tri: Tinh thần hao-tổn, khi huyết giảm suy, có tinh chất sẽ được trông đợi lên và giáng mai ba nếp trong máu, đưa các khớp xương khớp cốt, đi kinh nghiệm:

1) Đau lưng có mang dòng N. T. H. được an tâm, bổ huyết, sinh con giỏi hơn.

2) Sau khi sinh có dòng N. T. H. được bổ máu thêm thì thêm sức cho con đáng.

3) Trẻ con cái ghê dòng N. T. H. được thanh huyết, trẻ khỏe, già thì máu mề, chống độc, không hay mang bệnh gì là và ốm yếu.

4) Sau khi ăn ốm, bất cứ bệnh gì, dòng N. T. H. rất chóng bình phục, ăn ngon ngủ được, khi huyết điều hòa Nam-nh-đ-đo thiếu hụt được. Mỗi gói 1\$30 nếu là 7\$30 Mua thuốc, thơ thơ, mandat đi.

M. SINH-HUY

Rue Maréchal Foch à VINH

Xin chú ý!

Phổ biến từ 25 July 1933

Monsieur NGUYỄN TRUNG THAM A
Quảng-ly

..... Chỉ tới bị bệnh họ thêm tăng, đã dùng nhiều thuốc thế nhưng không giảm bớt gì. Sau đó ông 3 hợp thuốc của quý-hi thực thấy hiệu nghiệm lắm. Sau xin gói 1 hộp lớn 2\$50 theo cách sontra remboursement cho người bà con tôi dùng..... Trần-khang-v. Ven phải phủ Diêm-Chân Nghệ-An.

Hà Tĩnh 10/6/1933

Tháng trước tôi có mua gói 2 hộp thuốc no lao giá 2\$50 đem về dùng lấy làm linh nghiệm vô cùng. May sếp gửi thêm gói 2 hộp nữa theo cách sontra remboursement cho người bà con tôi dùng như lần trước.

Phan-đức-Thành cử phẩm tử là

A. Linh-cảm (HÀ-TĨNH)

những học chúng tôi ở đồng tiếp

PHO-XUÂN HỌC-NIÊN

44, đường Gia-Hội (HUE)

ở các lớp học: tiếng Anh, tiếng Pháp, tiếng Nhật.

Lịch giáo khoa rất là hoàn-hi

Nghị định quan Khâm - ở

Trung-hy và 13/9/1933

cáo pháp mà tham một bản

CHO - ĐANG TIÊU - HỌC dạy

học trò đi thi DIPLOME.

TRONG NĂM 1933:

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 24, 25, 26.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

C. E. Primrose (Tiếng-học Pháp-V. H.)

di 22, 23, 24.

Láng như gương
Chắc như keo

BRILLANTINE
VAN-HOAN

Chải tóc rất mịn, rất láng
rất dính, rất mượt, không
có gàu, không rụng tóc.

DÀN ÔNG CÓ NÊN MÃ PHÂN MÔI SƠN KHÔNG?

Không nên lắm, 61 nhớt! Nhưng áo quần phải chỉnh tề, mà giày cho sạch sẽ, mà nhất là cái đầu tóc cho đỡ bồm xồm, để khô coi cho người khác mà lại nhớt nhớt cho mình.

Tóc muốn láng, muốn mịn, muốn khỏi bay tứ tung theo gió, muốn tóc khỏi che mắt, cả lỗ mũi, chui vào miệng chỉ bằng BRILLANTINE IDÉALE

mỗi chai 0\$30

Vừa tốt. Vừa rẻ.

KHÔNG THỜ NÀO SẠCH KIP,
Chế-tạo tại
Hiệu KHUYNH-ĐIỆP

HÓA ĐỒ MCHỈ KHẢI

(thủy-hoàn)

Trị các chứng

— HO —

THAM-THIEN-ĐƯỜNG 28-30-32 RUE FOU-TCHEOU HAIPHONG

NÊN CHỮ Y

Muốn dùng « Dầu chữ Thọ » cho khỏi lầm, trước khi mua xin nhìn kỹ cái toa cho giống như cái toa dưới này:

DẦU CHỮ THỌ

TRỊ BA CHỨNG

Let $\mathcal{H} = \{H^i\}_{i=1}^n$ and $\mathcal{H}' = \{H'^i\}_{i=1}^n$ be two sets of